

HID - Drobilica

Godina III, travanj 2006, br. 2

UDK 0+061

ISSN 1845-4569

Uvodnik

Poštovani čitatelji,

u ovom bi broju najprije željeli skrenuti pažnju na Hrvatski znanstveni portal kojemu je, u cilju promicanja i popularizacije znanosti u Hrvatskoj, svrha da se na jednom mjestu objedine sve informacije o hrvatskim znanstvenicima i njihovim radovima te o projektima na kojima rade. Ističemo i kritike koje prate Prijedlog zakona o tajnosti podataka, a koji bi uskoro mogao početi znatno utjecati na dostupnost podataka iz područja javne uprave koji se tiču svih građana Hrvatske.

Posebno izdvajamo nagradu Europskog informacijskog udruženja „Helen Greer“ za 2005. godinu koja je zasluženno dodijeljena Aleksandri Čar iz Hrvatske za izvrsnost u radu u području informiranja o EU te se pridružujemo čestitkama na dobijenom priznanju.

S poštovanjem,

Ivo Tokić

Sadržaj

Predavanje Dr. Ching-chih Chen o pristupu dinamičkoj multimedijskoj informaciji.....	str. 2
Aleksandra Čar prva je hrvatska dobitnica nagrade Europskog informacijskog udruženja....	2
Veliki interes za registraciju .eu domene.....	3
Bijela knjiga o europskoj politici komunikacije.....	3
Izgradnja „Europske digitalne knjižnice“	4
Hrvatski znanstveni portal.....	4
Prijedlog zakona o tajnosti podataka i kritike u javnosti.....	5
Predavanje o rodoslovlju Frankapana/Frankopana.....	6
Predavanje o sporazumu Vlade RH i Crkve o matičnim knjigama.....	6
Kolokvij u Plivi: Alati i tehnike za upravljanjem znanjem.....	7
Tehnički i stručni problemi klasičnog i elektronskog arhiviranja, Radenci, 5.-7. 4. 2006.....	8
CROinfo 2006 KM konferencija.....	8
Hrčak zabilježen u Ukrajini.....	8
Open J-Gate portal – novi portal časopisa s otvorenim pristupom.....	9
International Institute for Archival Science - nova web stranica	9

Predavanje Dr. Ching-chih Chen o pristupu dinamičkoj multimedijskoj informaciji

HID organizira predavanje pod naslovom "Conceptualizing Integrated Dynamic Multimedia Information Provision and Access: The Case of Global Memory Net" koje će održati Dr. Ching-chih Chen, profesorica na Graduate School of Library and Information Science Simmons College u Bostonu. Najveće zasluge za organizaciju predavanja ima naša članica Đurđica Težak, a predavanje će se održati u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici (za što NSK iskazujemo unaprijed zahvalu) 29. svibnja 2006. s početkom u 12 sati.

Tibor Tóth

Vijesti

Aleksandra Čar prva je hrvatska dobitnica prestižne nagrade Europskog informacijskog udruženja

Na redovitoj godišnjoj konferenciji Europskog informacijskog udruženja (*European Information Association – EIA*), održanoj 30. i 31. ožujka 2006. u Londonu pod nazivom „Update, Upskill, Upgrade: European Information 2006“, dodijeljene su redovite godišnje nagrade kojima ova renomirana stručna organizacija sa sjedištem u Velikoj Britaniji već niz godina nagrađuje pojedince, organizacije ili informacijske proizvode koji su znatno doprinijeli podizanju kvalitete informiranja o EU.

Ove je godine po prvi puta jedna od nagrada Europskog informacijskog udruženja otišla u Hrvatsku: Aleksandri Čar dodijeljena je nagrada „Helen Greer“ za 2005. godinu za izvrsnost u radu u području informiranja o EU. Donedavno voditeljica Europskog dokumentacijskog centra (IMO), Aleksandra se tijekom siječnja pridružila konzultantskom timu Premisa gdje trenutno radi kao voditelj projekta uspostave Informacijskog centra Europske unije u Zagrebu (u okviru projekta potpore implementaciji komunikacijske strategije Europske komisije za proširenje u Hrvatskoj).

Nagrada „Helen Greer“ redovito se od 1996. godine dodjeljuje informacijskim specijalistima Europskih dokumentacijskih ili referalnih centara širom svijeta. Grace Hudson, članica žirija, napomenula je uručujući nagradu, kako se odluka Europskog informacijskog udruženja temelji na rezultatima koje je Aleksandra Čar postigla kao voditeljica Europskog dokumentacijskog centra u podizanju kvalitete pružanja informacija o EU. Pri tom je istakla projekte poput ciklusa radionica o pretraživanju i korištenju baza podataka i drugih informacijskih izvora EU kao i idejno i konceptualno rješenje i samo pokretanje te uređivački rad na web portalu EnterEurope koji je hrvatskim građanima ponudio obilje strukturiranih informacija o EU na njihovu jeziku što je u razdoblju približavanja zemlje europskim integracijama od izuzetne važnosti.

Osim spomenute, EIA je za 2005. godinu dodijelila još dvije nagrade: John Palmer, član upravnog odbora i donedavni politički direktor Europskog centra za politike (*The European Policy Centre – EPC*) nagrađen je za sveukupan doprinos informiranju o pitanjima vezanim uz EU kroz stručno izvještavanje, analitički pristup i komentiranje događanja u području europskih integracija, dok je nagrada u kategoriji informacijskih izvora o EU dodijeljena web portalu Statističkog ureda Europske komisije – Eurostatu koji je potpunom obnovom sadržaja i funkcionalnosti portala olakšao svojim korisnicima pronalaženje i korištenje statističkih podataka, te ponudio slobodan pristup gotovo svim svojim izdanjima u elektroničkom obliku.

Europsko informacijsko udruženje (<http://www.eia.org.uk/index.html>) međunarodna je organizacija koja okuplja informacijske specijaliste i dokumentaliste Europskih dokumentacijskih centara i drugih informacijskih releja EU, članove akademskih institucija, javne uprave na nacionalnoj i lokalnoj razini, te izdavačke kuće i tvrtke u cilju razvoja, koordinacije i poboljšanja pristupa informacijama o Europskoj uniji.

Izvor: Premisa

Veliki interes za registraciju .eu domene

Razdoblje u kojem građani mogu registrirati .eu internetsku domenu započelo je 7. travnja 2006. u 11.00h. Samo u prvih sto minuta, zaprimljeno je više od 300 000 prijava.

Podsjećamo, nakon što je međunarodno tijelo zaduženo za upravljanje domenama na Internetu ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers) službeno odobrilo stvaranje vršne europske domene, u početnom razdoblju ovlaštene osobe mogle su registrirati nazive institucija, zemljopisne nazive, nazive zaštićenih robnih marki, kao i druge nazive zaštićene autorskim pravima. Do 7. travnja 2006., EURid je zaprimio oko 300 000 prijava, ali samo je nešto više od 24 000 .eu domena bilo aktivirano. Od 7. travnja svi građani s boravištem u EU mogu zatražiti registraciju .eu domene. Tri sata nakon službenog početka primanja tih prijava, više od pola milijuna građana Europske unije registriralo je internetske adrese koje završavaju s .eu. Najavljeno je da će sve institucije Europske unije migrirati svoje internetske stranice i e-mail adrese sa sadašnjeg sufiksa .eu.int u .eu do 9. svibnja 2006. Stare adrese će ostati dostupne otprilike još godinu nakon toga.

Daniela Sraga

.eu Sunrise status report	
Time of last update	2006/04/07 13:22
Active domain names	
Total number of active domain names	552,160
Per country of registrant	
Sunrise statistics	
Applications under Sunrise	346,218
Domain names applied for	245,908
Cover letter downloads	187,150
Documentary evidence received by Validation Agent	222,816
Total number of applications (Sorted alphabetically)	346,218
Total number of applications (Sorted on number of applications)	346,218
Total number of initial applications	183,164
Total number of accepted applications	54,556
Total number of rejected applications	14,784
Total number of expired applications	84,757
"All-in-one" view on applications	346,218

Statistika zahtjeva nekoliko sati nakon otvaranja pristupa

Bijela knjiga o europskoj politici komunikacije

U Europskoj uniji je u tijeku rasprava otvorena 1.veljače koja će trajati do kraja srpnja 2006. o dokumentu nazvanom *Bijela knjiga o europskoj politici komunikacije* u kojem se pokušava prevladati jaz između EU i njezinih građana. Jedna od temeljnih ideja je ta da je komunikacija u Europi pitanje demokracije. Bijela knjiga predlaže pet područja u kojima je potrebno djelovati: definiranje zajedničkih načela u vođenju komunikacijskih aktivnosti o europskim pitanjima, jačanje utjecaja građana, rad s medijima i novim tehnologijama, razumijevanje europskog javnog mnijenja i zajednički rad. Očekuje se da će taj projekt članica EU pridonijeti i transformaciji knjižnica u digitalno povezane europske knjižnice koje će moći raditi kao informacijski centri i središta učenja i u kojima će svi građani imati besplatan pristup tehnologiji i relevantnim informacijama.

Cijeli tekst dokumenta u pdf obliku možete preuzeti na web stranici:

http://europa.eu.int/comm/communication_white_paper/doc/white_paper_en.pdf

Pripremio. Ivo Tokić

Izgradnja „Europske digitalne knjižnice“

Europska komisija putem „Europske digitalne knjižnice“ želi memoriju Europe učiniti dostupnom na Internetu. Plan Europske komisije da potakne digitalnu dostupnost europske baštine se rapidno uobličava. Tijekom narednih pet godina će najmanje šest milijuna knjiga, dokumenta i drugih kulturnih dobara biti dostupno svakome putem web veze s Europskom digitalnom knjižnicom. Kako bi potaknula digitalizaciju, Komisija će sudjelovati u sufinanciranju mreže centara za digitalizaciju diljem Europe. Komisija će se također baviti, kroz niz dokumenata, odgovarajućim pravnim okvirom za zaštitu autorskih prava intelektualne imovine u kontekstu digitalnih knjižnica.

Živana Hedbeli

Inicijative

Hrvatski znanstveni portal

<http://www.znanstvenici.hr>

U predvorju Nacionalne i sveučilišne knjižnice 5. travnja predstavljen je Hrvatski znanstveni portal, inicijativa kojoj je svrha da se na jednom mjestu objedine sve informacije o hrvatskim znanstvenicima, njihovim radovima i projektima na kojima rade, a sve u cilju promicanja i popularizacije znanosti u Hrvatskoj. Portal je nastao u suradnju MZOŠ-a, Knjižnice Instituta Ruđer Bošković i CARNeta, a objedinjuje nekoliko projekata i inicijativa:

- **CROSBI – Hrvatska znanstvena bibliografija**

<http://bib.irb.hr/>

Projekt je pokrenut davne 1997. godine, suradnjom MZOŠ-a i Knjižnice Instituta Ruđer Bošković, a s namjenom da objedini znanstvene radove nastale kao rezultat rada na projektima MZOŠ-a. Tijekom vremena baza je prerasla u cjelovitu bibliografiju znanstvenih radova (ne samo onih vezanih uz projekte). Podatke o svojim radovima u bazu unose sami znanstvenici. Unos je kontinuiran i prati objavljivanje radova, čime je osigurana ažurnost podataka u bazi. Sadržaj baze nadziru i korigiraju knjižničari. Znanstvenici imaju i mogućnost unosa cjelovitog teksta svog rada u bazu. Danas CROSBI sadrži podatke o više od 144 000 znanstvenih i stručnih radova i oko 2000 cjelovitih radova. Podaci iz CROSBI-ja koriste se za godišnja izvješća MZOŠ-a, za potrebe napredovanja u zvanjima, izradu bibliografija pojedinih institucija i dr.

- **Tko je tko u hrvatskoj znanosti** <http://tkojetko.irb.hr/>

„Tko je tko“ je baza podataka o hrvatskim znanstvenicima (u zemlji i inozemstvu). Projekt je financiran kao i-projekt MZOŠ-a tijekom 2002. i 2005. g., a između toga na njemu se radilo volonterski unutar Knjižnice Instituta Ruđer Bošković. Danas sadrži podatke o više od 1300 znanstvenika. Inicijalni unos znanstvenika rade administratori baze. Znanstvenici dobivaju korisničko ime i lozinku za pristup bazi. Putem interaktivnog sučelja oni mogu sami unijeti i ispravljati svoje podatke te ih učiniti vidljivima javnosti. Znanstvenici, dakle, u ovom projektu sudjeluju i kao osiguravatelji i kao korisnici podataka. Podaci uključuju biografiju, ažurnu bibliografiju (iz CROSBI-ja), školovanje, zaposlenje, nagrade, radno iskustvo, članstva, aktivnosti...

- **HRČAK – Portal znanstvenih časopisa Republike Hrvatske** <http://hrcaj.scrc.hr/>

HRČAK je projekt nastao suradnjom Hrvatskog Informacijskog i dokumentacijskog društva, Srca i Knjižnice Instituta Ruđer Bošković. Ovdje su na jednom mjestu okupljeni svi hrvatski znanstveni i stručni časopisi u otvorenom pristupu. Urednicima časopisa Hrčak nudi alat kojim će besplatno i lako objaviti svoj časopis u elektroničkom obliku ili postojećem elektroničkom časopisu dodati mogućnost pronalazanja i pretraživanja te mu povećati vidljivost i utjecaj. Svim zainteresiranim informacijskim servisima Hrčak putem OAI-PMH protokola nudi metapodatke o svakom časopisu i svakom članku izrađene prema Dublin Core standardu. Korisnici časopisa i radove mogu pronaći putem prebiranja (prema abecedi ili prema području znanosti) ili pretraživanja prema raznim poljima. Time su podaci o radovima u hrvatskim časopisima dostupni i putem značajnih svjetskih repozitorija (DOAJ, OAIster...). Projekt je objavljen početkom 2006., a trenutno su dostupni podaci o 50-ak časopisa.

- **Promicanje otvorenog pristupa u Hrvatskoj** <http://www.carnet.hr/usluge/propuh>

Cilj je ove inicijative širenje ideje otvorenog pristupa (Open Access) u znanstvenoj i akademskoj zajednici u Hrvatskoj. Aktivnije sudjelovanje Hrvatske u svjetskim Open Access inicijativama omogućilo bi veću vidljivost znanosti u Hrvatskoj, a time i njen veći utjecaj, što bi za relativno malu (u svjetskim razmjerima) hrvatsku znanstvenu zajednicu imalo veliku važnost. Strategija promicanja otvorenog pristupa uključivala bi stvaranje jedinstvenog mjesta pristupa hrvatskim znanstvenim časopisima, stvaranje institucijskih arhiva (prema OA standardima) koji bi pohranjivali publikacije koje stvara pojedina ustanova, transformaciju CROSBIB bibliografije u standardiziranu OA bibliografiju, uključivanje metapodataka o hrvatskim publikacijama u važne svjetske pretraživače znanstvenih informacija (npr. SCIRUS, Google Scholar i dr.), izgradnju posebnih baza podataka za posebne vrste dokumenata (npr. otvoreni arhivi diplomskih, magistarskih i doktorskih radova), uključivanje metapodataka u knjižnične kataloge i dr.

Svi ovi projekti zasnivaju se na suradnji znanstvenika, nastavnika, knjižničara i informacijskih stručnjaka. Projekti će se i dalje razvijati nezavisno, a radit će se na njihovom povezivanju i interoperabilnosti.

Osim pristupa navedenim projektima, Hrvatski znanstveni portal nudi i druge informacije korisne znanstvenicima, ali i široj javnosti zainteresiranoj za znanost: novosti, aktualna događanja i zanimljivosti iz svijeta znanosti, poveznice na znanstvene projekte, udruge, inicijative MZOŠ-a...

Marina Mayer

Otvoreni stupci

Prijedlog zakona o tajnosti podataka i kritike u javnosti

Vlada je uputila u Sabor Prijedlog zakona o tajnosti podataka kojim planira zaštititi podatke od općeg državnog interesa od zlorabe. Međutim, taj je Prijedlog u javnosti dočekan s kritikama. Tvrdi se da je zakon nedorečen u mnogim dijelovima i sadržajno potencijalno opasan te da će njegovim donošenjem Zakon o pravu na pristup informacijama postati mrtvo slovo na papiru. Tako npr. u svojoj ocjeni ovog Prijedloga Gong tvrdi da će ovakav Zakon o tajnosti podataka značiti zatvaranje državnih tijela za građane i ozakonjenje zatvorenosti, a ne otvorenosti rada državnih tijela. Naime, prigovara se da Prijedlog zakona ne definira što je to tajna, već da je prema Prijedlogu zakona tajna sve ono što bi moglo ugroziti sigurnost i vitalne interese RH ili im naštetiti ili čak sve ono što bi moglo naštetiti učinkovitosti i izvršavanju zadaća tijela javne vlasti. Dok se ono prvo spomenuto još može razumjeti, ovo zadnje u nizu zaista mora biti upitno jer tijela javne vlasti ima na stotine, od ministarstava do veterinarskih ambulana, od sudova do lučkih uprava, itd. Svi oni raspolažu ili proizvode podatke koji su od javnog interesa, a koji bi ovim zakonom mogli biti proglašeni tajnim podacima i tako postati nedostupni javnosti.

Osim loše definiranosti tajnosti, kritičari ističu i nedostatak kriterija tko može i po kojoj osnovi proglasiti tajnost podataka. Tako tajnost podataka proglašavaju Predsjednik Republike, Sabora, Vlade RH, Vrhovnog suda, čelnici središnjih tijela državne uprave, glavni državni odvjetnik, ravnatelji tajnih službi, vojni zapovjednici, pa čak i čelnici vladinih službi i agencija, čelnici tijela javne vlasti, imenovane osobe tijela javne vlasti ovlaštene zakonom ili propisom i osobe koje je ovlastio čelnik tijela javne vlasti. Svi će oni sami procjenjivati bi li neki podatak mogao naštetiti njihovom interesu ili njihovoj učinkovitosti i izvršavanju zadaća, ili pak sigurnosti i vitalnim interesima RH, te će klasificirati podatke u četiri kategorije tajnosti ili će ih ostaviti kao neklasificirane, ali čija će upotreba također ograničena samo u službene svrhe!

No, tu još nije kraj jer su i svi državni dužnosnici i službenici u tijelima javne vlasti dužni prosuđivati sigurnosno značenje podataka i predlagati ovlaštenim, gore navedenim, osobama u svojim tijelima određivanje tih podataka odgovarajućim stupnjem tajnosti!

Ne precizira se ni kada će i kako neki podatak prestati biti tajnom ili postati drugom vrstom tajne.

Isto tako, kritičari se slažu da nije do kraja razjašnjeno kako će se kod svih spomenutih brojnih osoba izbjeći subjektivizam u određivanju i klasificiranju tajnosti podataka. Stoga je ostavljeno dosta prostora za potencijalni sukob javnosti i tijela državne uprave ili drugih institucija oko procjene treba li neki podatak biti slobodno dostupan javnosti ili ne. Na primjer, kako će javnost moći ubuduće imati uvid u rad tijela državne uprave? Kako će ovakav pristup utjecati na pravo javnosti na pristup informacijama? Stoga se kritičari s pravom pitaju koliko je ovaj Prijedlog zakona korak naprijed u zaštiti države, a koliko je korak nazad u zaštiti demokratskog razvoja društva.

Ivo Tokić

Predavanje o rodoslovlju Frankapana/Frankopana

Prvu tribinu Hrvatskog rodoslovnog društva „Pavao Ritter Vitezović“ otvorio je 27. veljače ove godine u dvorani Hrvatske matice iseljenika akademik Petar Strčić, predsjednik Društva, s temom „Rodoslovlje Frankapana/Frankopana“. On je poznatu rodoslovnju tablicu frankopanske obitelji, djelo zaslužnog povjesničara Vjekoslava Klaića, nakon obimnih istraživanja uspio dograditi s više desetaka imena.

„Znamo da su Frankopani bili najprije knezovi Krčki, pa Modruški, Senjski i Vinodolski, te Stolnobiogradski u Mađarskoj, potkraljevi/banovi tadašnje hrvatske, pa Dalmacije i Slavonije, danski namjesnici u Švedskoj, nadbiskupi i biskupi mađarski, generali krajiški, markizi, grofovi i vojvode talijanski, upravitelji ljubljanski, patroni Krbavske i Senjske biskupije, upravitelji Đurske biskupije u Mađarskoj, osnivači franjevačkih samostana na Trsatu s kulturnim Bogorodičnim svetištem (danas u Rijeci) i na otoku Košljunu (Krk), pavlina u Crikvenici itd., vlasnici npr. Bihaća, Otočca, Prozora, Ozlja, Bakra, Skrada, Bosiljeva, Brinja, Postojne, Černomelja, Slunja, Cetina, otoka Brača, Hvara, Korčule i Lastova, palača u Rimu itd., upravitelji Muggie i Splita, sudionici bitaka na Mohaču, Krbavskome polju itd., diplomati, nositelji staroslavenske/starohrvatske Službe Božje, učvršćivanja katoličanstva u Hrvatskoj i protestantizma u Sloveniji, književnici, graditelji npr. Znamenitoga zvonika stolnice Sv. Dujma u Splitu, pa grada Ogulina itd., itd. Žene su im znale biti princeze iz vladajućih dinastija. No ono po čemu su najznamenitiji leži u njihovom zdušnom njegovanju i šticećenju staroslavenske/starohrvatske Službe Božje i glagoljaške baštine, uključivši i glagoljskog pisma i hrvatskog jezika u crkvenome i u pravnome te u svakidašnjem životu“, naglasio je akademik Strčić i nastavio:

„Uz to, jedino ondje gdje su oni imali stalno uporište a to je uglavnom dio Zapadne Hrvatske, ostala je najtrajnija i najčvršća svijest u narodu o postojanju nekadašnje samostalne hrvatske države. Upravo njihovom veoma moćnom zaštitom i poticanjem sačuvan je etnički hrvatski karakter na znatnome dijelu hrvatskoga prostora, ugroženoga romanstvom, mađarstvom, germanstvom i osmanstvom.

Između ostaloga, ostavili su za sobom i takve kapitalne spomenike kakav su *Kločev glagoljaš* iz 11. st., *Vinodolski zakon* iz 14., *Senjski* (latinski) i *Krčki statut* (glagoljski) iz 14. st., mnoštvo misala, brevijara, pravnih i drugih akata. Oni su ušli u djela brojnih književnika, glazbenika, teatrologa, likovnjaka, povjesničara, književnih i pravnih povjesničara, hrvatskih i stranih.“

U daljem izlaganju, predavač je postavio nekoliko zanimljivih pitanja: „Mlečići su u načelu postavljali za upravitelje posjeda samo Mlečiće, ali to nisu i knezovi Krčki. Pa kako je onda Dujam mogao postati knez Krčki, i to uz zaista sitno novčano podavanje? Što naši tekstovi o Frankopanima uopće ne uzimaju u obzir? Zašto je Mario Frankopan, sin pogubljenog Frana Krste, izbačen i iz Hrvatskog biografskog leksikona?“

„U istraživanju obiteljskih rodoslova, pa tako i u rodoslovlju Frankopana, na prvi pogled često izgleda sve jasno, a onda ipak svaki čas iskrsne nešto novo. Nadam se da će u takvom proučavanju upravo naše Društvo biti u znatnoj mjeri veoma poticajno. Kao što je u svoje vrijeme bio naš Pavao Ritter Vitezović, kojeg zbog njegovog plodnog djelovanja danas i slavimo i častimo.“

Uredništvo „Rodoslovlja“, glasila HRD „Vitezović“, obećava da će integralan tekst izlaganja akademika Strčića o Frankopanima biti uvršten u slijedeći broj publikacije.

Mladen Paver

Predavanje o sporazumu Vlade RH i Crkve o matičnim knjigama

U suradnji s udrugom *Collegium Hergešić*, Hrvatsko rodoslovno društvo „Vitezović“ priredilo je u Europskom domu 27. ožujka ove godine svoju drugu Tribinu. Otvorio ju je mr.sc. Martin Modrušan, arhivski savjetnik u miru, predavanjem o Sporazumu Vlade i Crkve o povratu matičnih knjiga Crkvi. Na temelju Ugovora između Svete Stolice i RH o suradnji na području odgoja i kulture iz 1997. godine, sklopljen je 31. listopada 2005. spomenuti Sporazum koji nosi potpise premijera Dr. Ive Sanadera i predsjednika HBK kardinala Josipa Bozanića.

Prvi članak Sporazuma određuje da su matične knjige i drugo crkveno arhivsko gradivo „neprijeporno vlasništvo“ Katoličke crkve, kojoj je ono oduzeto nakon 1945. godine i predano tadašnjim državnim arhivima, JAZU, muzejima, matičnim uredima i nekim drugim javnim ustanovama. Sporazum obvezuje Ministarstvo kulture, Središnji državni ured za upravu i HAZU da na zahtjev pojedinih biskupija u roku od 6 mjeseci identificiraju i popišu zatražene knjige. Kad ih biskupije verificiraju, nadležno državno tijelo izdat će nalog za njihov povrat. Prije toga izradit će se digitalizirane kopije za biskupiju i odnosnu ustanovu. Nakon toga, kopija se može koristiti samo uz odobrenje nadležne biskupije. Gdje nema potrebnih uvjeta, biskupija može sklopiti poseban ugovor o čuvanju originala s ustanovom, koja te uvjete posjeduje.

Predavač je sa žaljenjem podsjetio da nije mogao doći do informacije tko je i kako sudjelovao u pregovorima, koji su prethodili sklapanju Sporazuma, što bi mu svakako poslužilo za detaljnije tumačenje navedenih odredbi. Iz osobnog iskustva on je naveo brojne primjere kako je i nakon 1950.g. dio matičnih knjiga i slične građe ostao u raznim crkvenim ustanovama gdje su često nestale ili bile oštećene zbog neadekvatne pohrane. Građa, koju su preuzeli državni arhivi u Zagrebu, Rijeci, Zadru i Dubrovniku, stručno je obrađena, besplatno stručno restaurirana, sigurnosno i zaštitno snimljena, pa su izrađene za svaki primjerak po dvije kopije na mikrofilmu. U zadnje vrijeme ta se građa u arhivima i digitalno kopira.

U tijeku Domovinskog rata, brigom i zalaganjem brojnih župnika, matičara i djelatnika Hrvatskog državnog arhiva spašen je od uništenja ne mali broj tog jedinstvenog kulturnog blaga našeg naroda. „U većini slučajeva bilo bi najbolje matične i druge vrijedne crkvene knjige čuvati u arhivima ili matičnim uredima, gdje za to postoje optimalni uvjeti“, izrazio je mišljenje ugledni arhivist, koji je zatim odgovarao na brojna pitanja publike.

Širi izvještaj o ovoj tribini donosi slijedeći broj „Rodoslovlja“, glasila Hrvatskog rodoslovnog društva „Pavao Ritter Vitezović“.

Mladen Paver

Kolokvij u Plivi: Alati i tehnike za upravljanjem znanjem

U Plivi su se nakon duže stanke ponovo počeli održavati kolokviji, zamišljeni da se svaki drugi petak predstave zanimljive teme iz područja informacijskih znanosti, menadžmenta i sl. Tako je 31. ožujka 2006. g. u Velikoj predavaonici Istraživačkog instituta mr.sc. Tibor Toth održao kolokvij pod nazivom *Alati i tehnike za upravljanjem znanjem* (Knowledge Management). Kolokvij su prisustvovali uz djelatnike Plive i članovi Hrvatskog informacijskog i dokumentacijskog društva i zainteresiranima iz raznih drugih institucija.

U svom zanimljivom predavanju Tibor Toth je naglasio da društvo u cjelini i kompanije koje ne prepoznaju značaj upravljanja znanjem ostaju na marginama razvoja. Postavlja se pitanje što sve poduzeti da se bolje iskoristi postojeće kolektivno znanje i iskustvo. Cilj je „ne otkrivati toplu vodu“ uvijek iznova nego osigurati da pravo znanje bude na pravom mjestu u pravo vrijeme. Sustavna primjena različitih KM alata i tehnika povećavaju inovativnost, kompetitivnost i smanjuje troškove, što je dovoljan razlog da se oni usvoje.

Kristina Vajdička-Veselinović

Tehnički i stručni problemi klasičnog i elektronskog arhiviranja Radenci, Slovenija, 5.-7. travnja 2006.

U Radencima (Republika Slovenija) je oko dvjesto izlagača i sudionika iz osam zemlja, Slovenije, Hrvatske, Austrije, Bosne i Hercegovine, Slovačke, Srbije i Crne Gore, Mađarske i Nizozemske, od 5. do 7. travnja tekuće godine raspravljalo o tehničkim i stručnim pitanjima klasičnog i elektroničkog arhiviranja registraturnog i arhivskog gradiva. Savjetovanje u Radencima se održava dulji niz godina svakog proljeća i tradicionalno je vrlo dobro organizirano u svakom pogledu. Osim uobičajenih funkcija koje obavljaju međunarodne konferencije, ono je i dopunsko je obrazovanje s područja arhivistike, dokumentalistike i informatike.

Uvodnu je riječ imala dr. sc. Slavica Tovšak, v.d. ravnateljica Pokrajinskog arhiva u Mariboru, koji je i organizator skupa. Savjetovanje je upotpunjeno s pet stručnih radionica, izletom i okruglim stolom posvećenom novom slovenskom Zakonu o zaštiti registraturnog i arhivskog gradiva. Minutom šutnje odana je počast pok. Gernotu Fournieru, djelatniku Štajerskog državnog arhiva, dugogodišnjem i plodnom suradniku slovenske arhivistike. 44 referata raspoređeno je u nekoliko većih područja: Iz arhivske teorije i prakse; Audiovizualni arhivi; Materijalna zaštita arhivskoga gradiva; i Informatika. Izlagači iz Hrvatske bili su: dr. sc. Stjepan Čospić i Vlatka Lemić, dr. sc. Damir Boras i mr. Sc. Živana Heđbeli, te dr. sc. Branko Bubenik.

Izlaganja sa skupa objavljena su u *Zborniku referatov dopolnilnega izobraževanja s področji arhivistike, dokumentalistike i informatike v Radencih 5.-7. april 2006 : Tehnični in vsebinski problemi klasičnega in elektronskega arhiviranja, Radenci, Slovenija, 5.-7. april 2006.*, Maribor : Pokrajinski arhiv Maribor, 2006. 438 str., ISSN: 1581-7407. Generalni sponzor skupa je Primat d.d. Maribor.

Više informacija o Pokrajinskom arhivu Maribor i skupu može se naći na: <http://www.pokarh-mb.si/index.php?id=79>

Živana Heđbeli

CROinfo 2006 KM konferencija

Ovogodišnja CROinfo konferencija održat će se u Poreču u hotelu Diamant između 11. i 14. listopada. Organizatori su uz Hrvatsko informacijsko i dokumentacijsko društvo još i Nacionalna i sveučilišna knjižnica i sada po prvi puta Infoarena. Infoarena preuzima na sebe sve administrativne operativne poslove oko organizacije konferencije.

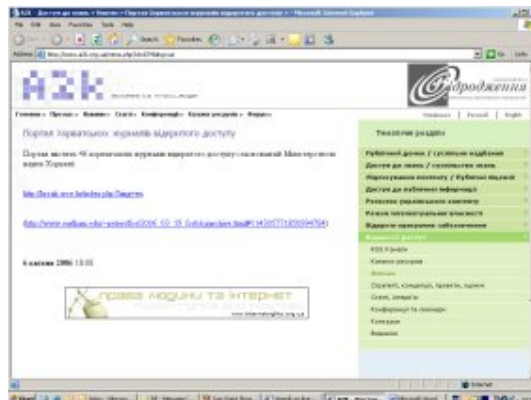
Tematika CROinfo 2006 ostaje "Upravljanje znanjem – Knowledge Management". Više informacija o konferenciji bit će objavljeno naknadno. Programi i materijali s dosadašnjih CROinfo konferencija mogu se vidjeti na adresi <http://www.nsk.hr/croinfo>.

Tibor Tóth

Knjige, časopisi

Hrčak zabilježen u Ukrajini

Portal A2K (Access to knowledge) je na stranici <http://www.a2k.org.ua/news.php?id=879&lng=ua> ukrajinskoj znanstvenoj i stručnoj javnosti skrenuo pažnju da je putem *Hrčaka* dostupno 46 hrvatskih časopisa potporom hrvatskog ministarstva znanosti.

Korisni sadržaji na mreži

Open J-Gate portal – novi portal časopisa s otvorenim pristupom

<http://www.openj-gate.com>

Indija je pokrenula novi portal koji okuplja časopise s otvorenim pristupom. Open J-Gate Portal je proizvod indijske kompanije *Informatics India Ltd* (<http://www.informindia.co.in/>) u cilju promoviranja OAI-a.

Baza broji više od 3000 (trenutno 3245) časopisa s otvorenim pristupom, od čega su više od polovice stručni časopisi s recenzijom. Direktno poveznice

vode do više od milijun članaka s cjelovitim tekstom na stranicama izdavača. Baza se ažurira dnevno. Na početnoj stranici nude se tri mogućnosti pretraživanja: *Quick Search*, *Advanced Search* (napredno pretraživanje) i *Browse by Journal* (pretraživanje prema naslovu časopisa).

U pretraživanju prema naslovu dobiva se abecedna lista časopisa. Moguće je „skakanje” na početno slovo unutar liste, kao i pretraživanje prema riječi iz naslova. Napredno pretraživanje moguće je prema ključnoj riječi, naslovu, sažetku, autoru i instituciji. Pretraživanje se može ograničiti prema najsvježije dodanim referencama, rasponu godina i predmetnoj podjeli časopisa (tri razine).

Marina Mayer

International Institute for Archival Science - nova web stranica

Međunarodni institut za arhivsku znanost Trst i Maribor dobio je 7. travnja 2006. g. svoju novu web stranicu: <http://xoomer.virgilio.it/iias>. Stranica je, za sada, nepotpuna, i samo na talijanskom jeziku, te su svake opaske i sugestije dobrodošle (na e-mail: iias_atlanti@virgilio.it). Institut je 1986. g. osnovan na inicijativu dr. sc. Petera Pavla Klasinca, tadašnjeg direktora Pokrajinskog arhiva Maribor, kao Centar za tehničke i stručne probleme arhiva. 1991. g. objavljen je prvi broj publikacije „Atlanti”, službenog časopisa Instituta. 2005. g. u Trstu je potpisan sporazum između Odjela za arhive i knjižnice talijanskog Ministarstva za kulturne aktivnosti i dobra i Instituta, te je operativno sjedište Instituta sada u Trstu:

Archivio di Stato di Trieste, Via A. Lamarmora, 17,
I-34139 TRIESTE – Italy.

Pravno sjedište Instituta je u Mariboru:

CIMRS / Univerza v Mariboru

Krekova ulica, 2, SI-2000 MARIBOR – Slovenia

Institut svake godine organizira međunarodnu konferenciju s područja arhivistike. Predsjednik Instituta je Antonio Dentoni Litta, direktor Peter Pavel Klasinc. Članovi su: Francisco Javier, Aguado Gonzales, Michael Cook, Marie-Claude Delmas, Josef Hanus, Benjamin Haspel, Živana Heđbeli, Michail V. Larin, Karl-Ernst Lupprian, Magdalene Marosz, Iryna Matyasch, Robert Nahuet, Snežana Pejović, Elisabeth Schöggel-Ernst, Grazia Tatò, Walter Zafarana.

Živana Heđbeli

HID-Drobnica

Glavni urednik : mr.sc. Ivo Tokić, tel. 01/2381-624, e-mail: ivo.tokic@ina.hr

Članovi uredništva: mr.sc. Tibor Tóth, mr.sc. Živana Heđbeli, Marina Mayer, mr.sc. Daniela Sruga, mr.sc. Irena Pilaš

HID

Hrvatske bratske zajednice 4, 10000 Zagreb, Hrvatska

Tel.: +385 1 3722 643; faks: +385 1 3722 630 <http://www.hidd.hr>

Matični broj: 0513814

Žiro račun: 2340009-110007285